

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Белік Лариса Степанівна, Кузнецова Людмила Валентинівна СИНЕРГІЯ КЛАСИФІКАЦІЙ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: ПРАВОВИЙ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ВИМІР	663
Гресь Юлія Олегівна, Хижняк Євген Сергійович СПОСІБ ТА ЗНАРЯДДА УЧИНЕННЯ УМИСНОГО ВБИВСТВА: СЬОГОДЕННІ РЕАЛІЇ ПРАКТИКИ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	665
Д'ячкова Марія Олегівна ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	667
Загородній Ігор Вікторович, Загородній Андрій Ігорович ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДИК ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ОСОБИ	670
Колодіна Анна Сергіївна, Васильковський Олександр Васильович КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ	673
Федорчук Олександр Вікторович ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННИЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ	676
Чернов Олександр Віталійович КРИМІНАЛЬНА ПОВЕДІНКА ТА ПСИХІЧНІ ВІДХИЛЕННЯ: АНАЛІЗ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ	678
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОЇ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА ШАХРАЙСТВО	681
Чумак Сергій Прокотійович, Фалінський Павло Миколайович НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ	684
Шершенькова Вікторія Анатоліївна ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	687
Яцкевич Руслан В'ячеславович СТРУКТУРА ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ	689
Алексєєва Ліна Леонідівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ТА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ	692
Бершавська Анастасія Сергіївна ПОСОБНИЦТВО ЯК ЯВИЩЕ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ	694
Біцюк Андрій Володимирович РОЛЬ ТА МІСЦЕ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ У РОЗСЛІДУВАННІ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	697
Волос Владислав Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ЗА ПОПЕРЕДНЬОЮ ЗМОВОЮ ГРУПОЮ ОСІБ ..	699
Дрига Єлизавета Вадимівна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЯВЛЕННЯ ФАКТІВ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	701
Єленич Світлана Ігرافیвна ОБґРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ СТВОРЕННЯ СТРУКТУРНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ОДЕСЬКОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ШКОЛИ	703

та забезпечення справедливості у Збройних Силах України та інших військових формуваннях.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
2. Коломієць Н. В., Соседка С. В. Запобігання вчинення військових кримінальних правопорушень (в контексті ст. 402, 407, 408 КК України). *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 4. С. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/311242/302473>
3. Тіщенко В. В., Подобний О. О. Криміналістика : навчально-методичний посібник. Одес а: Видавництво «Юридика», 2022. 236 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/27d635b0-3ef7-4509-8680-12739ea5a8e9/content>

Ключові слова: криміналістика, розслідування, кримінальні правопорушення, військові правопорушення, злочин.

Keywords: criminalistics, investigation, criminal offenses, military offenses, crime.

Яцкевич Руслан В'ячеславович

Перший заступник начальника Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України, доктор філософії за спеціальністю 081 – Право

**СТРУКТУРА ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ
ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ
ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ**

Ефективність впливу держави на складні процеси та явища вимагає формування комплексної, послідовної та несуперечливої концепції такої діяльності. Аналіз правоохоронної політики України свідчить про вжиття комплексу заходів, котрі спрямовані на нейтралізацію протиправної діяльності організованих злочинних угруповань різного типу побудови та базових форм злочинної діяльності, зокрема й на рівні вдосконалення різних галузей законодавства, структурно-функціональної перебудови системи правоохоронних органів. Водночас, аналіз практики роботи правоохоронних органів свідчить про те, що функціонування відповідних елементів цієї системи не завжди узгоджене, що потребує відповідного удосконалення крізь призму систематизації та вироблення стійких залежностей між елементами цієї системи.

Перш за все, необхідно звернути увагу на те, що формування концептуальної державної політики протидії організованим злочинності має спрямовуватись на вирішення таких комплексних задач:

по-перше, удосконалення кримінального законодавства у частині оптимізації кримінально-правового впливу на організовану злочинність. Принагідно наголосити, що у межах КК України закріплена значна кількість нових норм, які з одного боку продемонстрували свою ефективність, а з іншого, їх правозастосування виокремило й певний спектр проблемних питань, які потребують удосконалення у межах кримінального законодавства, зокрема щодо: а) формування дієвих кримінально-правових механізмів протидії формуванню, акумулюванню та подальшому використанню доходів, сформованих за результатами злочинної діяльності, оскільки модернізація ст. 209 КК України у частині впровадження концепції автономного засудження не повністю вирішує проблему використання доходів для самовідтворення та забезпечення функціонування організованих злочинних угруповань; б) внесення змін та доповнень, а також формування преюдиціальних судових рішень спрямованих на: конкретизацію ознак суб'єктів таких кримінальних правопорушень, а також структури об'єктивної сторони вказаних злочинів; уніфікацію понятійно-категоріального апарату та відмежування нових складів злочинів від тих, які були закріплені у кримінальному законодавстві раніше;

по-друге, у межах формування рубіжної моделі протидії, визначення структурних елементів на рівні адміністративного, кримінального та інших галузей законодавства щодо нейтралізації окремих явищ та процесів, які є передумовою для формування в окремої категорії громадян ірраціонального сприйняття кримінальної субкультури та інших криміногенних процесів, які не мають ознак відповідного кримінального правопорушення, але просувають у суспільстві, зокрема й через соціальні медіа та інші ресурси кримінальну ідеологію, романтизують злочинний спосіб життя та формують позитивний імідж лідерів та активних учасників кримінального середовища, зокрема й «ворів в законі»;

по-третє, формування соціально-культурних механізмів, зокрема й у медіа просторі, які спрямовані на висвітлення реалій організації життя кримінального середовища, дискредитації сформованого позитивного іміджу лідерів злочинного світу, розвінчання ідеалізованих уявлень щодо окремих елементів кримінальної субкультури. Безумовно, слушно зауважити, що такий напрям діяльності не спрямований на отримання миттєвого результату, а має бути орієнтований на поступову трансформацію свідомості громадян та вироблення стійкої нетерпимості до злочинного способу життя, зокрема серед молоді. У контексті цього, слушно звернути увагу на результати отримані іншими науковцями, зокрема й щодо каналів комунікації через які отримується інформації про різні атрибутивно-комунікативні елементи кримінальної субкультури у вигляді позитивно конотованої інформації. Так, В. В. Проскура пише: «Важливим було з'ясувати, звідки респонденти дізналися про складові кримінальної субкультури. Серед 94 осіб, які дали відповідь, результати розподілилися таким чином: телебачення – 59,6%; пісні стилю «шансон» – 31,9%; кіно – 28,7%; друковані ЗМІ – 26,6%; носії кримінальної субкультури (колишні ув'язнені або злочинці) – 18,1%; радіо – 13,8%.

Важко відповісти було для 12,8%. Варто зауважити, на доволі високий рівень комунікації з колишніми засудженими та злочинцями, адже саме при взаємодії з ними найчастіше передаються елементи субкультури»[1]. Таким чином, проведене вченим дослідження підтверджує необхідність посилення ідеологічної та культурної складової у структурі державної політики протидії організованій злочинності загально-кримінальної спрямованості;

по-четверте, вжиття комплексних заходів, які спрямовані на зменшення криміногенності установ виконання покарань, адже наявна у правоохоронних органів інформація свідчить, що їх значна частина, фактично, контролюється суб'єктами підвищеного злочинного впливу. Більше того, зважаючи на те, що на пострадянському просторі кримінальна субкультура змістовно є доволі схожою, а за окремими складовими такими як неформальна стратифікація осіб ідентичною, що робить її транснаціональним феноменом, значний вплив на такі установи здійснюють особи, котрі мають статус «ворів в законі» та проживають на території держави-агресора публічно підтримуючи розпочату агресивну війну проти нашої держави та використовуючи свій авторитет дестабілізують оперативну обстановку в установах виконання покарань на території України;

по-п'яте, продовження реалізації державної політики щодо посилення правоохоронних органів шляхом оптимізації їх структури та функцій. Щодо вказаного напрямку особливу увагу необхідно звернути на вироблення усталеної та чітко врегульованої практики спільної роботи оперативних підрозділів правоохоронних органів України та інших держав у частині спільного проведення негласних заходів та використання інших оперативних можливостей, оскільки значна кількість лідерів злочинного середовища впливає на криміногенні процеси в Україні постійно проживаючи на території країн ЄС тощо, про що свідчать систематичні факти документування правоохоронними органами проведення злочинних зібрань у яких за допомогою засобів зв'язку приймають участь «вори в законі», які проживають поза межами України, але впливають на фундаментальні криміногенні процеси.

Частково підсумовуючи, необхідно звернути увагу, що наведенні напрями є лише основними блоками, які формують відповідну державну політику протидії організованій злочинності загальнокримінальної спрямованості.

Список використаних джерел:

1. Проскура В. В. Кримінальна субкультура та її поширення в суспільстві. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2014. Вип. 64. С.118-126

Ключові слова: державна політика; протидія; організована злочинність.

Keywords: state policy; counteraction; organized crime.